

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS DIPLOMATINĖS TARNYBOS ĮSTATYMO ĮGYVENDINIMO“**

PROJEKTO (toliau – Projektas)
(TAP-18-2241; TAIS NR. 18-14073(2))

2018-12-19 Nr. NV-3512

Vilnius

Įvertinę skubos tvarka Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

Dėl Projekto:

1. Atkreiptinas dėmesys, kad kai kuriomis Projekto nuostatomis įgyvendinamos šiuo metu Seime svarstomo Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1393 1 ir 3 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-2742(2) (toliau – Projektas Nr. XIIP-2742(2)) nuostatos. Atsižvelgdami į tai, siūlome Projektą Vyriausybės posėdyje svarstyti ir priimti tik atsiradus jų įstatyminiam pagrindui – Seimui priėmus minėtą įstatymo projektą, Respublikos Prezidentui jį pasirašius ir kai jis bus paskelbtas Teisės aktų registre.

2. Atkreipiame dėmesį, kad Projekte nėra įgyvendinama Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymo (redakcija nuo 2019-01-01) (toliau – DTĮ) 31 straipsnio 2 dalis, pagal kurią Vyriausybė ar jos įgaliota institucija turi nustatyti tvarką dėl diplomatų prašymų leisti dirbti kitą darbą pagal darbo sutartį nagrinėjimo, t. y., Projekte šis reguliavimas nedėstomas, taip pat nėra formuluojamas atitinkamas įgaliojimas užsienio reikalų ministrui.

3. Projekto 5 punkte tikslintinos minimų darbuotojų kategorijos, akcentuojant tai, kad aprašo 1 punkte (o ne Projekte) yra įvesti tam tikri trumpiniai.

4. Siūlome pagrįsti Projekto 5 punkto pereinamosiose nuostatose nustatomus terminus, pvz., iki 2019-12-31, 2019-06-30.

5. Projekto 5.4 papunktyje aptariama išlyga gali būti siejama tik su Vyriausybės nutarimais ir žemesnės galios teisės aktais, kadangi Projektu negali būti dėstomos nuostatos, kurios būtų taikytinos įstatymų atžvilgiu.

6. Jeigu Projektas nebūtų priimtas iki 2019-01-01, atsisakytina Projekto 6 punkte nurodomos įsigaliojimo datos.

Dėl Socialinių ir kitų garantijų, susijusių su darbu Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir specialiosiose misijose suteikimo, kompensacijų ir kitų išmokų mokėjimo tvarkos aprašo (toliau – aprašas):

1. Aprašo 1 punkto turinys (nusakoma reguliavimo taikymo apimtis, vartojant įvairių kategorijų trumpinius) yra painus, netikslus, dėl ko nuostata neatitinka teisinio aiškumo principo, reiškiančio, kad teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas turi būti logiškas, nuoseklus, glaustas, suprantamas, tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas, todėl galėtų būti įvairiai interpretuojama, jos įgyvendinimas būtų apsunkintas. Siūlome tikslinti, aiškiau atskiriant pasirinktus trumpinius.

2. Pagal aprašo 2 punktą specialiesiems atašė ir jų pavaduotojams, kurie nėra kiti valstybės tarnautojai, taikomos Diplomatinės tarnybos įstatyme ir Apraše kitiems valstybės tarnautojams nustatyto dydžio kompensacijos ir kitos socialinės garantijos, jei kiti teisės aktai nenustato kitaip. Atsižvelgiant į tai, kad aptariamos socialinės garantijos (kartu ir statuso prilyginimas) reikalauja įstatyminio reguliavimo, siūloma nuostata nepriskirtina aprašo reguliavimui (žr. ir aprašo 1 punktą), todėl šis teisės aktas koreguotinas sistemiškai (ir Projektas). Šia apimtimi poreikis tikslinti DTĮ buvo atkreiptas Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2017 m. gruodžio 29 d. išvadoje Nr. NV-3393, kai buvo rengiamas Projektu įgyvendinamas DTĮ, tuo tarpu pagal DTĮ 17 straipsnio 5 dalį Vyriausybei priskirta reglamentuoti tik Lietuvos Respublikos specialiųjų atašė, tarp jų ir Lietuvos Respublikos gynybos atašė, ir jų pavaduotojų skyrimą ir veiklą tvirtinant Lietuvos Respublikos specialiųjų atašė nuostatus, kurie, be kita ko, taip pat priskirtini Projekte konsoliduotiniams DTĮ įgyvendinamiesiems teisės aktams.

3. Ankstesnės pastabos kontekste nėra pagrįsta aprašo 3 punkte (kartu žr. ir 4 punktą) numatyta išlyga, kad šis teisės aktas parengtas atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos specialiųjų atašė nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. 1407 „Dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų atašė nuostatų patvirtinimo“, kartu pastebėtina ir tai, kad apskritai teisiniu požiūriu nėra apibrėžtas toks „atsižvelgimas“.

4. Atsisakytina aprašo 5 punkto, visų pirma, dėl to, kad įstaigos vadovas pagal savo funkcijas gali savarankiškai, remdamasis galiojančiais teisės aktais, priimti sprendimus, kaip institucijoje organizuoti minimų darbuotojų skyrimą dirbti atstovybėse. Antra, nėra apibrėžtas tokios aprašo nuostatos įgyvendinančios tvarkos teisinis pagrindas, kadangi jau paties Projekto, įvertinus jo kaip įstatymo įgyvendinamojo teisės akto vietą teisės aktų sistemoje, paskirtis yra detalizuoti DTĮ reguliavimo įgyvendinimą.

5. Siūlytina įvertinti aprašo pavadinimą, siekiant jame glaustai atskleisti reguliuojamų santykių turinį, t.y., vertintina, ar pavadinime minimos kitos išmokos ar kompensacijos nepriskirtinos prie socialinių ir kitų garantijų.

6. Siekiant nesukelti neaiškumų, kas yra tikrasis teisinio reguliavimo šaltinis – įstatymas ar poįstatyminis teisės aktas, nes tai pagal Konstitucinio Teismo jurisprudenciją laikytina ydinga praktika, aprašo 6 punkte siūlome nekartoti įstatyminio reguliavimo, o dėstyti tas nuostatas, kurios reikalingos Vyriausybei įvykdyti įstatymo (DTĮ 84 straipsnis) įpareigojimą – nustatyti su darbu užsienyje susijusių išlaidų kompensavimo tvarką, be kita ko, akcentuojant tai, kad aptariamoje normoje pateikiamos abstrakčios nuorodos į DTĮ ir aprašą teisiniu požiūriu yra neinformatyvios.

7. Su darbu užsienyje susijusių išlaidų kompensacija (aprašo 7 punktas) apskaičiuojama taikant, be kita ko, Vyriausybės nustatyto dydžio gyvenimo lygio vietos koeficientą (DTĮ 84 straipsnis, taip pat žr. DTĮ 96 straipsnio 4 dalį). Atsižvelgiant į tai, siūlome įvertinti, ar Vyriausybė apskritai pagrįstai reguliuoja šio koeficiento sudedamąsias dalis – bazinį ir motyvacinį dydį, vertinant ir tai, kad apskritai nėra aiškus tokio išskyrimo poreikis, be to, nėra apibrėžtas šių sudedamųjų dalių išskyrimo reguliavimas, jų sąsajos su kitomis DTĮ ir aprašo nuostatomis. Atsižvelgiant į tai, įvertintina, ar netikslinga pateikti vieno bendro koeficiento dydžio atskiroms valstybėms.

8. Mūsų nuomone, aprašo 8 punkte dėstoma nuostata dėl kompensacijų mokėjimo tiek diplomatu, tiek kitam valstybės tarnautojui, kai jie perkeliami į tą pačią ar skirtingas atstovybes, yra perteklinė DTĮ 84 ir 90 straipsnių kontekste, be to, Projekte Nr. XIII-2742(2) apskritai atsisakoma nuorodos į Vyriausybės nustatytą šių kompensacijų mokėjimo tvarką.

Aprašo 8 punkto reguliavimas dėl kompensacijų vaikams ir išlaikytiniams išlaikyti vertintinas Projekto Nr. XIII-2742(2) kontekste, kadangi, kaip minėta, atsisakoma Vyriausybei įgaliojimo nustatyti su darbu užsienyje susijusių išlaidų kompensacijos mokėjimo tvarką.

9. Pagal DTĮ 85 straipsnį diplomatu, neviršijant Vyriausybės nustatytų normų, mokama kompensacija padengti vaikų ikimokyklinio ugdymo, taip pat mokymosi išlaidas. Šio reguliavimo kontekste vertinant aprašo 9-12 punktus, visų pirma, manytina, kad Vyriausybė turėtų apibrėžti ne minėtų išlaidų sąrašą, su kuriuo siejama atlygintina suma, o nustatyti konkretų dydį, kuris neturėtų būti viršijamas. Kartu atkreiptinas dėmesys, kad aprašo 11.5, 12.5 papunkčiuose numatyta išlyga sąlygoja nebaigtinį galimų išlaidų sąrašą, kas iš esmės sudaro prielaidas kvestionuoti Vyriausybės nustatytų normų laikymąsi.

10. Vyriausybei nustatant normas, kurių neturėtų viršyti diplomatu atlyginamos vaikų ir išlaikytinių ugdymo ar mokymosi išlaidos, kartu DTĮ nėra pavesta nustatyti šių išlaidų atlyginimo tvarkos, kuomet, mūsų nuomone, laikytinas aprašo 13 punkte dėstomas reguliavimas dėl avanso mokėjimo. Ši nuostata (kartu žr. aprašo 44 punktą) taip pat kvestionuotina teisinio aiškumo kontekste, nes joje vartojama ne reguliacinio, o vertinamojo ir subjektyvaus pobūdžio formuluotė „atsižvelgiant į <...> institucijos turimus biudžeto asignavimus“ (vartojami terminai, be kita ko, turi

atitikti Biudžeto sandaros įstatymo sąvokas), taip pat pastebėtina, kad nėra apibrėžtas diskrecijos („gali būti skiriamas“) taikymas, galimas avanso dydis, subjektas, kuris tokius sprendimus priimtų ar spręstų dėl skyrimo aplinkybių pasikeitimo, ir pan., be to, tarpusavyje derintinos šiame aprašo punkte vartojamos kategorijos (skirianti/perkelianti institucija ir paskyrusi/perkėlusi institucija).

11. Projektui pateiktos pirmos pastabos kontekste pažymime, kad aprašo III skyrius parengtas atsižvelgiant į Projekto Nr. XIII-2742(2) 4 straipsnyje siūlomus pakeitimus. Kai kurie Projekto Nr. XIII-2742(2) 4 straipsnyje siūlomi pakeitimai iš esmės skiriasi nuo Diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 pakeitimo įstatyme Nr. XIII-1393 įtvirtinto reguliavimo (2019 m. sausio 1 d. įsigaliosiančio naujos redakcijos Diplomatinės tarnybos įstatymo 86 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad valstybėse, kuriose nėra galimybių apsidrausti sveikatos draudimu, *visos išlaidos, susijusios su* <...> asmens sveikatos priežiūra, apmokamos iš Užsienio reikalų ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų Vyriausybės nustatyta tvarka, tuo tarpu Projektu nustatomos tokių išlaidų ribos, taip pat keičiasi ir nuostata, apibrėžianti šių išlaidų apmokėjimo sąlyga – „valstybėse, kuriose nėra galimybių apsidrausti sveikatos draudimu <...>“, todėl šiame kontekste pažymėtina, kad Vyriausybė galėtų pritarti Aprašo III skyriuje siūlomam reguliavimui po to, kai bus nustatyta tvarka priimtas ir įsigalios Projektas XIII-2742(2).

12. Aprašo 18, 62 punktuose neturėtų būti kartojama aprašo 8 punkte nurodyta informacija apie gyvenimo lygio vietos koeficientą. Be to, aprašo 14, 18 punktuose turėtų būti suvienodintos nuorodos „išlaidų ribos“, „išlaidų normos“ (žr. Projektą Nr. XIII-2742(2)).

13. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. lapkričio 5 d. nutarimo Nr. 1235 3.6 p. nustatyta, kad *privalomojo sveikatos draudimo įmokos įskaičiuojamos* į darbuotojo šeimos nario sveikatos draudimo metų išlaidų normą. Tuo tarpu aprašo 15 punkte siūloma nustatyti, kad už diplomato ir kito valstybės tarnautojo šeimos narį mokamos *privalomojo sveikatos draudimo įmokos nėra įskaičiuojamos* į šeimos nario sveikatos draudimo išlaidų ribą. Projekto lydimosioje medžiagoje siūlytina pateikti siūlomo keitimo pagrindimą.

14. DTĮ 89 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad suteikiant gyvenamąsias patalpas, Vyriausybės nustatyta tvarka apmokamos komunalinės ir ryšių išlaidos, pagal šio straipsnio 9 dalį gyvenamųjų patalpų suteikimo tvarką ir gyvenamųjų patalpų nuomos metų išlaidų normą nustato Vyriausybė. Atsižvelgiant į tai, kad aprašo IV skyriuje dėstomos normos, įgyvendinančios minėtus įgaliojimus, atitinkamai turėtų būti tikslinamas šios struktūrinės dalies pavadinimas.

15. Vyriausybei priskirtos kompetencijos kontekste kvestionuotinas aprašo 19 punkte suteikiamo įgaliojimo, kuris traktuotinas kaip perįgaliojimas, užsienio reikalų ministrui nustatyti rekomendacijas dėl rezidencijos diplomatinio atstovo gyvenamosioms patalpoms pagrįstumas. Šia apimtimi turėtų būti įvertinta (pagrįsta) ir užsienio reikalų ministrui suteikiama teisė didinti rezidencijos nuomos metų išlaidų normą (aprašo 21 punktas), kai pagal DTĮ būtent Vyriausybei

pavesta nustatyti gyvenamųjų patalpų nuomos metų išlaidų normą. Kartu pastebėtina, kad apskritai nėra apibrėžti objektyvūs šios teisės realizavimo kriterijai, nes vertinamojo pobūdžio formuluotės „atsižvelgdamas į valstybės ar miesto <...> *ypatumus*“ sudaro teisinės prielaidas subjektyviam teisės akto taikymui, taip pat nėra detalizuotas galimas laikino padidinimo terminas, o tai iš esmės suponuoja jo neterminuotą taikymą, ir pan.

16. Sistemiskai vertinant aprašo nuostatas dėl nuomos išlaidų apskaičiavimo, nėra pagrįstas DTĮ nuostatomis gyvenamųjų patalpų nuomos lygio vietos koeficientas (aprašo 19 punktas), kuris nurodomas aprašo 2 punkte, kadangi pagal DTĮ Vyriausybei priskirta nustatyti tik gyvenimo lygio vietos koeficiento dydį. Šia apimtimi atkreiptinas dėmesys ir į aprašą 40 punktą, kuriame gyvenamųjų patalpų nuomos lygio vietos koeficientas siejamas su išmoka apsirūpinti gyvenamosiomis patalpomis.

17. Aprašo 19 punkte netikslu nurodyti, kad rezidencijos nuomos metų išlaidų norma apskaičiuojama, be kita ko, ir pagal aprašo 21 punktą, kadangi jame nurodyta išimtis, o ne bendra taisyklė.

18. Vertinant aprašo 21 punktą, nėra aišku, ar minima aprašo 20 punkte nurodyta norma imama padidinta (atitinkamais procentais pagal šeimos narių skaičių) ar skaičiuojama nuo pradinio dydžio (42 tūkst. eur.).

19. Aprašo 23 punktas laikytinas tarptautinės teisės reguliavimo dalyku, todėl savo turiniu nepriskirtinas reguliuoti Vyriausybei.

20. DTĮ nurodoma, kad Vyriausybės nustatyta tvarka apmokamos komunalinės ir ryšių išlaidos, todėl aprašo 22 punkte nurodytos papildomos atlyginamos išlaidos (valymo, draudimo, baldų nuomos ir pan.) laikytinos nepagrįstomis, be kita ko, ir tuo aspektu, kad Vyriausybei nėra pavesta nustatyti rezidencijos gyvenamųjų patalpų nuomos metų išlaidų normos sudedamųjų dalių, o priskirta reguliuoti tik šių išlaidų normą (dydį).

21. Aprašo 26 punkto nuostatas vertinant sistemiskai su aprašo 25.3 papunkčiu, kuriame minimos gyvenamosios patalpos, išnuomos atstovybės vardu, nėra apibrėžta, kaip turėtų būti traktuojami „tie atvejai“, „kiti atvejai“, t.y., juos išskiriant lieka neaiškūs atvejais, kada bendra tvarka patalpos yra išnuomojamos atstovybės vardu.

22. DTĮ 89 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad diplomatinėje atstovybėje, konsulinėje įstaigoje arba specialiojoje misijoje dirbančiam diplomatui (išskyrus diplomatinį atstovą) *jo pasirinkimu* kas mėnesį skiriama išmoka apsirūpinti jo pareigybę ir šeimos narių skaičių atitinkančiomis gyvenamosiomis patalpomis ir komunalinėms bei ryšių išlaidoms padengti *arba* esant galimybei suteikiamos jo pareigybę ir šeimos narių skaičių atitinkančios gyvenamosios patalpos. Šios normos kontekste nėra apibrėžtas aprašo 27 punkto turinys, t.y., ar norima įtvirtinti, kad suteikiant patalpas papildomai būtų mokama išmoka apsirūpinti gyvenamosiomis patalpomis,

ar siekiama riboti gyvenamosios patalpos nuomos išlaidas, t.y. nustatyti gyvenamųjų patalpų nuomos metų išlaidų normą (šiuo atveju susieti su išmokų apsirūpinti gyvenamosiomis patalpomis dydžiu).

23. Jeigu aprašo 30 punkte minimos patalpos, nurodytos šio teisės akto 25.3 papunktyje, atitinkamai tai turėtų būti pažymėta (žr. aprašo 29 punktą). Aprašo 30 punkte dėstomas reguliavimas taip pat turėtų būti siejamas su aprašo 25 punkte nurodytomis alternatyvomis, taip pat, siekiant aiškumo, analogiškas poreikis kyla ir aprašo 35 punkte.

24. Aprašo 33 punkte minima gyvenamųjų patalpų nuomos metų išlaidų norma, nors kitoje normoje, į kurią nukreipiama (aprašo 20 punktas), ji įvardijama kaip rezidencijos nuomos metų išlaidų norma. Siūlome tikslinti sistemiškai aprašo formuluotes pagal DTĮ nuostatas, kur Vyriausybei priskirta nustatyti *gyvenamųjų patalpų* nuomos metų išlaidų normą.

25. Atkreipiame dėmesį, kad aprašo 39 punkte nėra nurodoma gyvenamųjų patalpų nuomos metų išlaidų norma, kaip teigiama aprašo 33 punkte.

26. Apraše nėra aptariamas gyvenamųjų patalpų užstatas, todėl šia apimtimi aprašo 33 punkto nuostatos stokoja nuoseklumo ir išbaigtumo, be kita ko, vertinant jų pagrįstumą.

27. Apraše siekiama reguliuoti gyvenamųjų patalpų suteikimo tvarką, todėl šia apimtimi svarstytinas aprašo 34 punkto turinys dėl sutartinių santykių reguliavimo. Analogiškai vertintinas aprašo 28 punktas.

28. Aprašo 39.5 papunktyje nėra apibrėžta, kaip turėtų būti suprantama kategorija „kitiems darbuotojams“.

29. Aprašo 47 punkte nustatoma, kad, kai darbuotojui, dirbančiam pagal darbo sutartį, skiriama išmoka apsirūpinti gyvenamosiomis patalpomis, darbo sutartyje nustatomas jos mokėjimo terminas ir dydis, atsižvelgiant į valstybės ar miesto, kuriame yra atstovybė, ypatumus. Atsižvelgiant į tai, kad išmokos dydis nustatytas aprašo 39.6 papunktyje, aptariamas reguliavimas derintinas tarpusavyje.

30. Aprašo 42 punkte detalizuojama, koks atskaitos taškas svarbus vertinant diplomato ar kito valstybės tarnautojo šeimos narius, kai skiriama išmoka apsirūpinti gyvenamosiomis patalpomis, todėl keltinas klausimas, ar analogiškos nuostatos nebūtų pagrįstos nustatant tvarką dėl gyvenamųjų patalpų suteikimo, pvz., aprašo 20 punkte, kad būtų vertinamas kartu gyvenančių šeimos narių skaičius, o ne jų skaičius apskritai.

31. Pažymime, kad kartu su terminu „nedelsdamas“ (žr. aprašo 45 punktą) būtų tikslinga nurodyti ir šį terminą apibūdinantį galimą maksimalų dienų skaičių (pvz., nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 1 darbo dieną).

32. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 12 d. nutarimo Nr. 1289 „Dėl karjeros valstybės tarnautojų ir vidaus tarnybos sistemos pareigūnų persikėlimo išlaidų

kompensavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, kuris įsigalios 2019-01-01, 2 punkte nustatyta, kad Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymo 21 straipsnio 11 dalyje nurodytų diplomatų ir 25 straipsnio 1 dalyje nurodytų karjeros valstybės tarnautojų persikėlimo išlaidų apmokėjimą nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas, įgyvendinantis Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymą. Atsižvelgiant į tai, aprašo reguliavimas turėtų būti atitinkamai papildytas.

33. Aprašo VI skyriuje siūloma nustatyti apmokamų persikėlimo išlaidų sąlygas ir dydžius, persikėlimo metu pervežamo krovinio kiekio ribas. Kadangi šiuo metu galiojantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. lapkričio 5 d. nutarimas Nr. 1235 „Dėl Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos veiklos“ tokių sąlygų, dydžių ir ribų nenustato, siekiant nepažeisti asmenų, perkeltų ar paskirtų į pareigas diplomatinėse atstovybėse, konsulinėse įstaigose ir dirbti į specialiąsias misijas iki Projekto įsigaliojimo, teisėtų lūkesčių, siūlytina įvertinti pereinamųjų nuostatų įtvirtinimo Projekte poreikį.

34. Aprašo VI skyriaus pavadinimas, jei būtų pritarta Projektui Nr. XIIIIP-2742(2), turėtų būti tikslinamas, atsižvelgiant į tai, kad minėtu projektu keičiamo DTĮ 89 straipsnio 9 dalyje reguliuoti Vyriausybei priskiriama ne tik persikėlimo išlaidų apmokėjimo tvarka, bet ir sąlygos.

35. Sistemiškai vertinant aprašo VI skyriaus nuostatas dėl asmeninio krovinio (turto) gabenimo tvarkos ir gabenimo organizavimo (pvz. žr. aprašo 51, 56, 57 punktus), pastebėtina, kad toks reguliavimas savo turiniu nepriskirtinas Vyriausybei reguliuoti pagal DTĮ nustatytus įgaliojimus.

36. Aprašo VII skyriaus reguliavimas (66, 67 punktai) nėra pagrįstas įstatyminiu reguliavimu, kadangi įgyvendinamoje DTĮ 96 straipsnio 4 dalyje (pagal Projektą Nr. XIIIIP-2742(2) – 96 straipsnio 5 dalyje) yra nukreipiama tik į darbuotojo pareiginės algos dydžio apskaičiavimą remiantis Vyriausybės nustatyto gyvenimo lygio vietos koeficientu. Taigi, nėra pagrįsta ir apibrėžta, iš kur kildinama (be kita ko, kodėl dėstoma apraše) užsienio reikalų ministrui teisė tvirtinti sveikatos draudimo metų išlaidų ribų, aprašo 1 priede nustatytų gyvenimo lygio vietos koeficientų ir 2 priede nustatytų gyvenamųjų patalpų nuomos lygio vietos koeficientų indeksavimo metodiką, taip pat aprašo 67 punkte numatoma galimybė išlaidų ribų ir gyvenimo lygio vietos koeficientų koregavimui, kai pagal DTĮ Vyriausybei tokie įgaliojimai nesuteikti. Aprašo 65 punktas minėtos DTĮ nuostatos kontekste kartoja įstatyminį reguliavimą, tuo labiau išskiriamas bazinis gyvenimo lygio vietos koeficientas, kai DTĮ nurodytas - gyvenimo lygio vietos koeficientas.

37. Pažymime, kad aprašo 67 punkto nuostatos, kuriomis darbuotoją paskyrusios, perkėlusios ar priėmusios dirbti atstovybėje institucijos vadovui vadovaujantis abstraktaus pobūdžio kriterijais suteikiama diskrecija iki 30 procentų didinti (mažinti) sveikatos draudimo metų išlaidų ribą, gyvenimo lygio vietos koeficientus visoms arba atskiroms išlaidų rūšims, gyvenamųjų patalpų nuomos lygio vietos koeficientus sudaro prielaidas pažeisti asmenų lygiateisiškumo principą. Taip

pat manome, kad minėto punkto nuostata „laikina ne dažniau kaip kartą per ketvirtį“ stokoja apibrėžtumo ir gali būti nevienareikšmiškai traktuojama, be to, minimos vertinamojo pobūdžio aplinkybės sudaro prielaidas subjektyviam normos taikymui.

38. Aprašo 25 punkte vartojamos kategorijos „jei yra galimybė“, „tinkamai įrengtas“, „apstatytas“, „jei privaloma“ stokoja teisinio apibrėžtumo. Aprašo 25.2 papunktyje perteklinė nuoroda „arba“.

Apraše suvienodintinos nuorodos „rezidavimo šalies“, „priimančiosios valstybės“ (žr. aprašo 26, 46 punktus), tikslintinos pridėtinės vertės nekurančios nuorodos, pvz., „Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka“ (aprašo 36 punktas).

Reguliavimo nuoseklumo kontekste aprašo 29 punkte formuluotėje „kitam diplomatui ar valstybės tarnautojui“ nurodytina „<...> *kitam* valstybės tarnautojui“, atsižvelgiant į aprašo 1 punkto trumpinius. Aprašo 49.1.2 papunktyje tikslintina nuoroda „*kitų* rūšių transporto priemonėmis“.

Aprašo 31 punkte turėtų būti sukonkretinta, kaip traktuotinas „skirtumas“.

Vertinant aprašo 61 nurodytą termino atskaitos tašką „po persikėlimo“, pažymėtina, kad paprastai terminai yra nusakomi formuluote „nuo“.

Aprašo 1 punkte vartojamos sąvokos turi būti tikslios, t.y. atitikti nurodytas DTĮ, pvz., Lietuvos Respublikos konsulinės įstaigos ir Lietuvos Respublikos specialiosios misijos.

Aprašo 14 punkte pirmą kartą turi būti nurodytas pilnas oficialus Vyriausybės pavadinimas (su žodžiais „Lietuvos Respublikos“).

Pažymime, kad aprašo 49.4.3 papunktyje vietoj nuorodos „šiam punkte“ turi būti nurodyta – „šiam papunktyje“.

DTĮ 89 straipsnio 9 dalyje nurodoma išmoka apsirūpinti gyvenamosiomis patalpomis ir komunalinėms bei ryšių išlaidoms padengti, todėl nuosekliai toks pavadinimas pirmą kartą turi būti nurodomas apraše, po to gali būti trumpinama (žr. aprašo 27 punktą).

Dėl Kompensacijų diplomato žūties ar sužalojimo atveju išmokėjimo ir palaikų pervežimo į Lietuvos Respubliką išlaidų apmokėjimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas Nr. 2):

1. Aprašo Nr. 2 4–6, 10 punktai numato asmens duomenis turinčių dokumentų rinkimą, tvarkymą ir naudojimą. Pažymėtina, kad 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendras duomenų apsaugos reglamentas) (OL 2016 L 119, p. 1) (toliau – Reglamentas (ES) 2016/679) 6 straipsnio 1 dalies c punkte kaip asmens duomenų tvarkymo teisinis pagrindas yra nustatytas duomenų tvarkymas, kai tvarkyti duomenis būtina, kad būtų įvykdyta duomenų valdytojui taikoma teisinė prievolė. Reglamentas (ES) 2016/679 6 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad tokia teisiniame pagrinde galėtų

būti išdėstytos konkrečios nuostatos pagal šį reglamentą taikomų taisyklių pritaikymui, įskaitant bendrąsias sąlygas, reglamentuojančias duomenų valdytojo atliekamo duomenų tvarkymo teisėtumą, tvarkytinų duomenų rūšis, atitinkamus duomenų subjektus, subjektus, kuriems asmens duomenys gali būti atskleisti, ir tikslus, dėl kurių asmens duomenys gali būti atskleisti, tikslo apribojimo principą, saugojimo laikotarpius ir duomenų tvarkymo operacijas bei duomenų tvarkymo procedūras, įskaitant priemones, kuriomis būtų užtikrintas teisėtas ir sąžiningas duomenų tvarkymas. Manome, kad turėtų būti įvertinta ir tai, kad, vadovaujantis Diplomatinės tarnybos įstatymo 88 straipsnio 1 dalies teisę į nustatyto dydžio kompensaciją dėl diplomato mirties įgyja apibrėžta grupė asmenų (šeimos nariai, giminaičiai), todėl, priimant sprendimą dėl kompensacijos skyrimo, šie asmenys turėtų būti identifikuoti, o Aprašo Nr. 2 4.4 papunktis neužtikrintų tinkamo patikimos informacijos gavimo. Atsižvelgiant į tai, Apraše Nr. 2 turėtų būti reglamentuotas duomenų iš atitinkamų valstybės registru gavimas, atsisakant nuostatų, įpareigojančių asmenis teikti atitinkamus, valstybės registruose jau esančius, duomenis. Be to, Aprašo Nr. 2 nuostatos, susijusios su asmens duomenimis, turėtų būti suderintos su Valstybine duomenų apsaugos inspekcija.

2. Aprašo Nr. 2 nuostatos, reikalaujančios pateikti asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą ar notaro patvirtintą jo kopiją (Aprašo Nr. 2 5, 6, 10 p.), iš esmės turėtų būti pagrįstos siekiu įsitikinti prašymą teikiančio asmens tapatybę arba, jei prašymas teikiamas paštu, – prašyme pateikto parašo tikrumu. Siūlome atkreipti dėmesį į šiuos aspektus: pirma, įsitikinus dėl prašymą teikiančio asmens tapatybės, asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų (ir jų kopijų) kaupimas ir saugojimas, manytina, galėtų būti laikomas nepagrįstu asmens duomenų kaupimu, todėl siūlytina atsisakyti šių dokumentų kopijų darymo ir/ar numatyti gautų dokumentų kopijų grąžinimą arba sunaikinimą. Antra, teikiant dokumentus paštu įvertintina ir asmens pasirinkimo teisė pateikti prašymą, kuriame jo parašo tikrumą liudija notaras, o šiuo atveju kartu su prašymu reikalauti papildomai siųsti dar ir notaro patvirtintą asmens tapatybę patvirtinančio dokumento kopiją pagrindo nebūtų.

3. Aprašo Nr. 2 6 punkto nuostatos, įpareigojančios visais atvejais siunčiant prašymą registruotu laišku pateikti notaro patvirtintas kitų nei asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų kopijas (pvz., pažymų, įgaliojimų ir kt.), kritikuotinos, nes jos riboja galimybę pačiam subjektui apsispręsti, ar jis nori pateikti dokumento originalą (savo rizika), ar kopiją. Taip pat pastebėtina, kad Pašto įstatymo 3 straipsnio 17 dalyje apibrėžta sąvoka „registruotoji pašto siunta“, o Notariato įstatymo 26 straipsnyje nenumatytas kopijų tvirtinimas (tik dokumentų nuorašų ir išrašų tikrumo liudijimas).

4. Atsižvelgdami į šiuolaikinių technologijų galimybes, siūlome papildomai įvertinti ir dokumentų teikimo elektroninėmis priemonėmis ir elektroninio parašo naudojimo galimybę.

5. Siūlome peržiūrėti Aprašo Nr. 2 7–9 punktų nuostatas galimo piktnaudžiavimo ir asmenų lygiateisiškumo pažeidimo rizikos kontekste. Pastebėtina, kad nesant aiškiai apibrėžtų konkretaus kompensacijos dydžio apskaičiavimo taisyklių, praktikoje atitinkamų dydžių intervalų nustatymas ar galimybė viršyti nustatytus dydžius sudarys prielaidas ginčams, nevienodam vertinimui bei taikymui. Be to, Apraše Nr. 2 turėtų būti aiškiai apibrėžta, kurios aplinkybės turi būti laikomos *reikšmingomis*, ir kokią įtaką kiekviena iš jų gali turėti konkretaus kompensacijos dydžio nustatymui.

6. Aprašo Nr. 2 10 ir 19 punktuose siūlome nurodyti, *kokiu būdu* pateikiami nurodyti prašymai ir prie jų pridedami dokumentai arba siūlome Aprašą Nr. 2 papildyti bendromis nuostatomis dėl visų jame nustatytų prašymų ir dokumentų pateikimo tvarkos.

7. Pagal Aprašo Nr. 2 11 punkto nuostatas tarnybinis patikrinimas atliekamas tik gavus prašymą dėl kompensacijos mokėjimo, tačiau, manome, kad gavus ir kitą informaciją apie tai, kad diplomatas galėjo žūti atlikdamas tarnybines pareigas ar mirti dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu, turi būti pradėtas tarnybinis patikrinimas, o ne laukiama kol kažkas kreipsis dėl kompensacijos išmokėjimo. Taip pat šį punktą siūlome papildyti nuostata, atskleidžiančia sudaromos komisijos sudėtį.

8. Siūlome tikslinti Apraše Nr. 2 įsivestus trumpinius, nes vartojami ne tokie, kokie įsivedami (pvz., trumpinys „kompensacija diplomato žūties atveju“, pvz., Aprašo Nr. 2 4.3, 4.4, 5.2 p.), įsivesti trumpiniai ne prie pirmą kartą vartojamos formuluotės (pvz., „sužalojimo kompensacija“) ir pan. Taip pat siūlome suvienodinti vartojamas sąvokas (pvz., „prašymas dėl kompensacijos diplomato žūties atveju išmokėjimo“ ir „prašymas“, pvz., įsivedant trumpinį; „kompensacijos diplomato sužalojimo atliekant tarnybines pareigas atveju arba susirgus sunkia liga dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu“ ir „kompensacija diplomato sužalojimo atveju“; „valstybės tarnautojui atliekant tarnybines pareigas“ ir „diplomatus atliekant jo tarnybines pareigas“ ir kitos).

9. Siūlome tikslinti Aprašo Nr. 2 15 punktą, nes neaišku, *kokiais atvejais* nusprendžiama mokėti kompensaciją dalimis (kokiais objektyviais kriterijais vadovaujamasi), *kokiomis dalimis* gali būti mokama kompensacija, ir kai ji mokama dalimis – per kiek laiko ji turi būti išmokėta, nes nurodytas 3 mėnesių terminas tik tais atvejais kai mokama visa kompensacija ir pirmajai jos daliai išmokėti. Taip pat neaiškus šios nuostatos santykis su Diplomatinės tarnybos įstatymo 88 straipsnio 1 dalies paskutiniu sakiniu (Kompensacija (tik kai diplomatas žuvo atlikdamas tarnybines pareigas ar mirė dėl priežasčių, susijusių su tarnybinių pareigų atlikimu) gali būti išmokama dalimis, bet ne ilgiau kaip per 3 metus).

10. Atsižvelgiant į tai, kad prašymas dėl palaikų pervežimo išlaidų turės būti pateikiamas Užsienio reikalų ministerijai, manytina, Aprašo Nr. 2 19.4 papunktyje nurodytas prašymo

elementas – pareigos – yra perteklinis. Be kita ko, manytina, praktikoje gali pasitaikyti atvejų, kai besikreipiantis asmuo gali ir nežinoti tikslaus mirusio ar žuvusio diplomato pareigų pavadinimo.

11. Pagal Aprašo Nr. 2 22 ir 23 punktų nuostatas gali būti priimamas ir sprendimas atsisakyti apmokėti palaikų pervežimo išlaidas, tačiau neaišku, *kokiais atvejais* šis sprendimas bus priimamas. Taip pat neaišku, *per kokius terminus* bus priimamas sprendimas apmokėti arba atsisakyti apmokėti palaikų pervežimo išlaidas, nes Aprašo Nr. 2 23 punkte nurodytas tik informavimas apie šį sprendimą Viešojo administravimo nustatyta tvarka. Siūlome tikslinti.

Dėl asmens, pretenduojančio į Lietuvos Respublikos diplomatinę tarnybą atitikties nepriekaištingos reputacijos reikalavimams deklaracijos formos (toliau – Forma):

1. Formos 3 punkte siūlome tikslinti duodamą nuorodą į Formos 2 punktą (pvz., rašyti „šios deklaracijos 2 punkte“).

2. Tikslintinas įstatymų pavadinimų rašymas suvienodinant su kitais Projektu tvirtinamais dokumentais, t. y. pirmą kartą nurodyti pilną įstatymo pavadinimą (su žodžiais „Lietuvos Respublikos) (Formos 4 p.), o kartojant – be šių žodžių (Formos 3 p.).

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Eglė Gasiūnaitė

Teisės grupės patarėja

Aida Gritienė

Teisės grupės patarėja

Jelena Kučeriavienė

Eglė Gasiūnaitė, tel. 8 706 63 766, el. p. egle.gasiunaite@lrv.lt